

Rozpolcená Ukrajina: Krym se bouří, korupce ve státě vyplouvá na povrch

Proruská demonstrace na Krymu

Foto Reuters

KYJEV/PRAHA – V Kyjevě, jehož náměstí Majdan bylo symbolem nepokojů, panuje klid. Na poloostrově Krym ovšem stále dochází ke střetům mezi proruskými a proevropskými demonstranty.

Včera večer navrhli lídři opozice, aby se novým ministerským předsedou stal člen protivládního hnutí Arsenij Jaceňuk. Dnes by měl parlament jejich rozhodnutí potvrdit.

Na Krymském poloostrově, ukrajinské autonomní oblasti, žije více etnických Rusů než Ukrajinců – do roku 1954 byl totiž součástí Ruské sovětské federativní socialistické republiky. Proruská většina požaduje, aby Rusko zasáhlo proti „fašistům“

ze zbytku země. Upozorňují tak na nacionalistické nálady, které ve státě sílí. Krymský parlament ovšem odmítl možnost, že by se poloostrov odtrhl od Ukrajiny.

Zmizení bývalého prezidenta doprovází řada událostí. Volně přístupné je jeho honosné sídlo nedaleko hlavního města. V přilehlé vodní nádrži se našly dokumenty, které se při útěku pokusil Janukovyčův spolupracovník zničit. Údajně dokládají korupci v nejvyšších patrech politiky.

„Našli jsme dokumenty potvrzující úplatkářství, korupci a protežování lidí z Janukovyčova okolí,“ říká Natalie Sedletska, která se spolu s několika dalšími investigativními novináři

probírá stohy papírů, jež Janukovyč v domě zanechal. Objevily se i listiny, které dokládají, že Janukovyč měl v plánu nasadit tisíce vojáků a protesty tak potlačit.

Minulý týden ukrajinský parlament přijal zákon, který umožnil propuštění expremiéřky Julije Tymošenkové. Ta byla v říjnu 2011 odsouzena k sedmi letům vězení, jelikož podepsala pro Ukrajinu údajně nevýhodnou dohodu o nákupu plynu z Ruska. Tymošenková promluvila k lidem na Majdanu a je pravděpodobné, že bude po boku dalšího opozičního politika Vitalije Klička kandidovat v prezidentských volbách. Konat se mají 25. května.

Nepokoje na Ukrajině trvají od listopadu 2013, kdy Janukovyč odmítl přijmout asociální dohodu a vzdalil Ukrajinu Evropské unii. Situace se vyhrotila poté, co letos v lednu podepsal exprezident zákony omezující možnosti protestů. Nejvíce obětí si vyžádal minulý týden – v Kyjevě umíraly desítky lidí jak na stranách demonstrantů, tak policie. Boje si vyžádaly dohromady kolem sta lidských životů.

Sesazený prezident byl naposledy spatřen na Krymském poloostrově, odkud zamířil do Ruska. Podle informací ruské agentury RBK pobývá v sanatoriu u Moskvy. Na Janukovyče byl včera vydán mezinárodní zatykač. VERONIKA ČASLAVSKÁ

Pochodeň číslo 2

„Honza měl pocit, že když se ještě jednou něco takového stane, tak se u lidí vzedme vlna odhodlání ke změně,“ řekla v nově vzniklém dokumentu nazvaném Jan Zajíc – Pochodeň č. 2 z cyklu Sami proti zlu jeho sestra Marta Janasová. Film natočili studenti oboru Audiovizuální tvorby Slezské univerzity v Opavě, aby po 45 letech připomněli jeho hrdinství. Zajícovi je věnována i výstava ve Vlastivědném muzeu v Šumperku, která je otevřená do 23. března.

Mladého studenta Jana Zajíce z Vítkova na Opavsku velmi zasáhla Palachova smrt, zúčastnil se jeho pohřbu a rozhodl se ho následovat. Odjel do Prahy a 25. února 1969, v den výročí komunistického převratu a měsíc po Palachově smrti, si v průjezdu domu na Václavském náměstí potřel celé tělo pastou na parkety, polil se benzínovým čističem a zapálil se. Nestihl ale vyběhnout na náměstí mezi lidi a zemřel, aniž by ho někdo viděl. O této sebevraždě se proto moc nemluvílo, i dnes si většina vzpomene jen na Palacha. Po vzoru svého předchůdce se Zajíc v dopise na rozloučenou označil za pochodeň číslo 2 a napsal: „K tomuto činu jsem se odhodlal proto, abyste se vážně vzchopili a nedali sebou vláčet několika diktátory.“

ANDREA KUBOVÁ

Praha zažila blackout nanečisto

PRAHA – Hlavní město si ve středu vyzkoušelo, jak se dokáže vypořádat s masivním výpadkem proudu. Magistrát připravil dvanáctihodinovou simulaci takzvaného blackoutu.

„V případech opravdu krizové situace bude nutné sáhnout si na dno svých sil, a tedy je třeba, aby policejní složky, ale také armáda, mohly sloužit 24 hodin,“ řekl České televizi primátor Hudeček. Zároveň podotkl, že při simulaci vážla například komunikace s mobilními operátory. Reakci dopravního podniku naopak pochválil.

Největší potíže by Praha měla s distribucí vody. Bez ní by zůstalo kolem 600 tisíc Pražanů. Komplikace by nastaly také v případě dodávek tepla. Bez proudu by se ocitly školy, problémy by měly i některé nemocnice.

Pražanů se celodenní cvičení nedotklo. Přípravy trvaly čtyři měsíce, krizové složky budou výsledky analyzovat. Zásadní nedostatky začnou odstraňovat okamžitě.

MATĚJ SKALICKÝ

Ruská armáda je v pohotovosti, bude se bojovat o Krym?

SIMFEROPOL/PRAHA – Prezident Vladimir Putin se ve středu rozhodl k nečekané komplexní prověrce bojové pohotovosti vojsk v západním a centrálním Rusku. Situace se vyostřila poté, co v noci ze středy na čtvrtek došlo k obsazení krymského parlamentu v hlavním městě Krymské autonomní oblasti Simferopolu.

Budovy se zmocnilo okolo padesáti ozbrojených proruských demonstrantů, kteří zároveň vyvěsili na její střeše ruské vlajky, a údajně požadují vyp-

sání referenda o budoucnosti této části Ukrajiny.

Na tuto akci reagoval ukrajinský ministr vnitra Arsen Avakov, který oznámil, že uvádí do pohotovosti všechny policejní síly. Ve slovní přestřelce pokračovalo i ruské ministerstvo zahraničí tím, že vyjádřilo nespokojení s masivním porušováním lidských práv na Ukrajině a zdůraznilo, že bude všude hájit práva svých spoluobčanů. Následně ruské ministerstvo obrany uvedlo do pohotovosti bo-

joyé letouny na ukrajinsko-ruských hranicích.

K situaci na Krymu se později vyjádřil i dočasný ukrajinský prezident Oleksandr Turčynov, jež vyzval ruskou armádu, aby respektovala základní vojenské dohody, a varoval, že Ukrajina bude jakýkoliv pohyb mimo jejich základnu považovat za akt agrese. Rusové přitom mají v krymském přímořském Sevastopolu pronajatou námořní základnu.

ONDŘEJ VOSKA

Mediální rady trpí politizací a krizí identity

PRAHA – Mediální rady v ČR podléhají pokračující politizaci, nefunguje výběr jejich členů, rady nebudí velký zájem politiků a veřejnosti a samy vlastně neví, jak by měly fungovat.

I o tom byla včerejší diskuse na Fakultě sociálních věd UK v rámci Rozprav o českých médiích. Diskutovat přišli Milan Šmíd a Vladimír Just, dva pedagogové UK, dále člen Rady Českého rozhlasu Martin Stehlík a také šéfredaktor webu Mediar.cz Ondřej Aust. Stalo se tak několik týdnů před volbami devíti nových členů do kontrolních rad a v čase, kdy Rada Českého

televize čelí zvýšené pozornosti médií kvůli kauzám Daniely Drtinové či pořadu Tečka páteční noci.

„U nás není limitace demokracie, ale imitace demokracie. Tady se imitují nějaké nezávislé orgány,“ řekl Just, který bude v březnu kandidovat na post radního ČT. Reagoval tím na prezentaci kandidátů v poslanecké sněmovně, které v úterý přihlížela jen hrstka poslanců. Problém kvalifikace členů rad však nemá jasné řešení, neboť mediální rady podle Justa nemají takovou autoritu a respekt, který by do nich přilákal kompetentní a uznávané osobnosti. ALAN LEXA

Už 15 let je Česko v NATO: Zeman poukázal na nejistou bezpečnost

PRAHA - K příležitosti výročí se 12. března uskutečnila na Pražském hradě celodenní konference. Vystoupil například prezident Miloš Zeman, bývalý generální tajemník NATO George Robertson a zástupci parlamentních stran včetně premiéra Bohuslava Sobotky.

„Bezpečnost je nedělitelná. Ohrožení jakéhokoliv členského státu NATO je zároveň ohrožení našeho bezpečí,“ zahájil konferenci prezident Zeman. Poukázal na fakt, že naše bezpečnost není samozřejmostí, stejně tak jako členství v Alianci. Mimo jiné se vyjádřil ke zkrácenému obrannému rozpočtu. „Tyto výdaje se bohužel pohybují těsně nad jedním procentem HDP. Často byly vynakládány naprosto neefektivně. Jde například o bitevní letouny L-159, které jen hníjí v hangárech,“ konstatoval.

Řešeným tématem se stal přístup některých evropských zemí v NATO, které neplní své sliby a málo jí přispívají. „Pokud chceme být součástí NATO, musíme být připraveni do systé-

Prezident Zeman při projevu

foto: mzeman.cz

mu něco vložit. Nejen prostředky, jako jsou vojáci, ale i myšlenky. Měli bychom být vidět více než v minulosti,“ míní ministr zahraniční Lubomír Zaorálek. Velkého uznání ze strany politiků se dočkali čeští vojáci. „Ať už mise v Kosovu či Afghánistánu, naši vojáci aktivním přístupem denně

dokazují svou loajalitu a nasazení,“ chválil předseda ČSSD Bohuslav Sobotka.

Positivní přístup k NATO s premiérem sdíleli i lídři ostatních parlamentních stran, vyjma předsedy KSČM Vojtěch Filipa. Ten na konferenci vystoupil jako jediný s kritickým

postojem. „Rozhodnutí o vstupu do Aliance učinili na konci 90. let politici, nikoliv občané,“ zdůraznil Filip. Svůj názor později stvrdil, když jako jediný z předsedů nepodepsal novou deklaraci k zajištění obrany České republiky.

VOJTĚCH TRÁČ

Seminář Eurocentra: „Když chci na stáž do institucí Evropské unie“

PRAHA - Co mají společného eurokomisařka Viviane Reding, bývalý italský premiér Mario Monti a španělský princ Filip? I oni jsou na seznamu absolventů stáží v institucích Evropské unie. Pro zájemce o stáž proběhl 6. března seminář v Evropském domě v Praze. Studenti i absolventi se mohou zúčastnit stáží v Evropské komisi a Evropském parlamentu nebo v jejich zastoupeních v jednotlivých členských zemích. Úspěšný uchazeč má možnost se během pěti měsíců seznámit s chodem dané instituce a získat praxi

v administrativě či překladatelství. Po tuto dobu pobírá měsíční honorář 1000 eur (částka se může lišit v závislosti na přijímající zemi). „Stážista musí být starší 18 let, mít alespoň jeden ukončený cyklus vysokoškolského vzdělání a znalost dvou oficiálních jazyků EU,“ vyjmenovává Natálie Vlková ze Zastoupení Evropské komise v ČR. Jen do Evropské komise se v roce 2012 hlásilo 9 tisíc uchazečů ze všech zemí EU, uspělo pouze 700. Vlková proto zdůrazňuje: „Důležité je zaujmout. Do životopisu napište coko-

liv, čím se lišíte od ostatních. Může to být zahraniční pobyt i zajímavý koníček.“

„Zvláště pro studenty mediálně zaměřených oborů nabízí Evropský parlament žurnalistickou stáž,“ připomíná Natalie Šťastná, zástupkyně Informační kanceláře Evropského parlamentu. Žurnalistiku vystudovala i stážistka Markéta Černá, která nyní působí v Informační kanceláři Evropského parlamentu v Praze. „Osobně jsem neměla s vyplňováním přihlášky žádný problém. Jen jsem byla docela překvapená, když se

mi za několik týdnů ozvali s oznámením přijetí. Úplně jsem na to zapoměla,“ dodává s úsměvem Černá. Elektronickou přihlášku je totiž kvůli délce výběrového procesu potřeba vyplnit i s půlročním předstihem. Stáže poté začínají vždy v říjnu a březnu.

Možnost stáží nabízí také další instituce, například Evropská centrální banka či Soudní dvůr EU. Pro konkrétní podmínky a termíny přednášející doporučují sledovat příslušné webové stránky.

ANNA REJDOVÁ

foto: Amnesty International

Hudbou a balonky proti čínské nadvládě

PRAHA - „Když se budeme o Tibet zajímat, nenecháme jej zmizet...“ Takové bylo motto pondělní akce před čínskou ambasádou v Praze-Bubenči. Na happeningu Amnesty International s názvem Nenecháme Tibet zmizet se šlo zhruba 400 lidí, kteří přišli protestovat proti porušování lidských práv v Tibetu.

Na pondělí 10. března letos připadlo 55. výročí protičínské povstání, při kterém zemřelo nejméně 80 tis. Tibeťanů. Tradiční Mezinárodní den Tibetu podpořili lidé v mnoha českých městech, tibetské vlajky v pondělí visely například na Masarykově univerzitě v Brně a na univerzitě v Pardubicích.

„Je těžké přimět Čínu ke konkrétním krokům, ale každý z nás může Tibetu pomoci tím, že se bude zajímat o tamní kulturu a tradice,“ uvádí na

svých facebookových stránkách Amnesty International. Na pondělním mítinku proto zněla tradiční hudba, účastníci se mohli seznámit s tibetským písmem a pro děti byly připraveny pohádky. Organizátoři pak „oblékli“ ambasádu do tibetských barev, když před ní instalovali kovovou konstrukci pokrytou barevnými vlajčkami. Nakonec se prostor před budovou zaplnil množstvím balonků s nápisy „free Tibet“, jejichž zakoupením mohli návštěvníci přispět klášterním školám ve městě Ladak. „Zvláště dnes, v čase ukrajinské krize, je důležité podporovat všechny země, které jsou objektem útlaku,“ řekl na akci bývalý ministr životního prostředí Martin Bursík.

Organizátoři nezapomněli ani na 107 Tibeťanů, kteří se dosud podle humanitárních organizací upálili na

protest proti čínské okupaci. Na akci v Praze rozdali dobrovolníkům 107 siluet, které byly při následném vzpomínkovém aktu namířené proti budově čínské ambasády. „Tady se upálí Jan Palach a ví to celý svět. Tam se upálí 107 lidí a všichni mlčí,“ podotkl pro ČT24 jeden z demonstrantů.

Před 55 lety vypukly v tibetském hlavním městě Lhase rozsáhlé protesty proti čínské nadvládě. Komunistická vláda tehdy nepokoje krvavě potlačila a 10. března 1959 nastolila systém vojenských kontrolních výborů. Zemřelo asi 80 tis. Tibeťanů a desetitisíce dalších musely odejít do exilu. Od roku 1965 je Tibet čínskou autonomní oblastí.

ALAN LEXA

Uběhne 75 let od německé okupace, připomíná ji výstava fotografií

PRAHA - Čas zoufalství a naděje. Tak se jmenuje výstava Ladislava Sitenského, která už od čtvrtka probíhá ve Strahovském klášteře. Připomíná události z 15. března 1939, kdy na česká území vstoupila německá vojska, a zabývá se také i následující okupací a bojem proti nacismu. Ladislav Sitenský je známý především svými snímky z druhé světové války, během níž působil jako fotograf ve Francii a ve Velké Británii, kde byl členem RAF. Je držitelem medaile Za zásluhy o stát v oblasti kultury a umění. Výstavu, která zobrazuje celý průběh druhé světové války až po návrat vojáků do osvobozené Prahy, lze navštívit do konce dubna.

Přímo na sobotu, kdy od okupace

uběhne 75 let, jsou naplánována památeční shromáždění na několika místech České republiky. Například v Olomouci bude na půdě Centra judaistických studií Palackého Univerzity odhalena jedna ze zchovalých barevných vitráží z Olomoucké synagogy, kterou nacisté vypálili během prvního dne okupace.

15. března 1939 vstoupila na celé území Československé republiky vojska německé armády. Wehrmacht tím tehdy porušil Mnichovskou dohodu a způsobil zánik druhé republiky. Na šest let vznikl Protektorát Čechy a Morava společně se Slovenským státem, který byl nacistickým satelitem.

ONDŘEJ VOSKA

Slabé odměny snížily mzdy o pětistovku

PRAHA - Průměrná mzda na konci loňského roku klesla o 484 korun na 26 637 korun, to je o 1,8 procenta méně než za stejné období roku 2012. Kvůli růstu spotřebitelských cen byly mzdy reálně nižší dokonce o 2,9 procenta. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu o průměrných mzdách za 4. čtvrtletí 2013. Meziroční pokles statistici hodnotí jako nejhorší za posledních 10 let. Na vině jsou podle nich zaměstnavatelé, kteří ve 4. čtvrtletí roku 2012 vypláceli mnohem vyšší mimořádné odměny

než v roce 2013.

Průměrná mzda za celý loňský rok tak spíše stagnovala, vzrostla jen o 0,1 procenta na 25 128 korun. Dvě třetiny Čechů na takový plat navíc ani nedosáhnou, medián činil ve 4. čtvrtletí jen 22 288 korun.

Výrazné rozdíly zaznamenali statistici i v jednotlivých regionech. Jako obvykle si nejvíce vydělali Pražané – průměrná mzda zde činila 34 436 korun, žebříček pak uzavírá Karlovarský kraj s 22 775 korunami.

MATĚJ SKALICKÝ

Ani po třech letech si fotografka Leibovitz do Čech pro cenu nepřijela

PRAHA – Sošky Evropské ceny Trebbia si převzalo devět laureátů za podporu kultury a tvůrčí činnosti. Galavečer se konal 9. března ve Španělském sále na Pražském hradě. Mezi oceněnými byl například i slavný český divadelník Jiří Srnec, zakladatel takzvaného černého divadla. Cenu si měla převzít i známá americká fotografka Annie Leibovitz.

Porota navrhla fotografku slavných osobností na Evropskou cenu Trebbia za tvůrčí činnost. „Komitét ji nominoval již v roce 2011, ale nikdy zatím nemohla přijet. Nyní to slíbila, ale včera napsala, že z vážných důvodů nemůže přijet a pošle videozáznam svého pozdravu,“ řekl novinářům organizátor a galerista Miro Smolák s doplněním, že podmínkou převzetí ceny je osobní účast na ceremonii. Na Hradě nakonec její poděkování ze záznamu ani nezaznělo.

Leibovitz svým rozhodnutím podle Smoláka rozzlobila i první dámu Ivanu Zemanovou. „Je nám to líto, ale nenaděláme s tím nic,“ prohlásil zklamaně galerista, který nejvíce proslul svým záměrem postavit v Praze

muzeum umění podle návrhu amerického architekta Daniela Liebeskin- da.

Letošními laureáty 14. ročníku za podporu umění se stali Juan González de Quirós y Corujo ze Španělska, Rudolf Kallat z Rakouska a Viečeslav Zarenkov z Ruska. Za tvůrčí činnost získali ocenění Jiří Srnec z České republiky a Jane McAdam Freud ze Spojeného království a za přínos dialogu mezi českou a čínskou národní kulturou manželé Kunyng Straková a Jiří Straka. Za celoživotní dílo obdržel cenu slovenský herec Štefan Kvietik.

Součástí ceremoniálu je tradičně i dražba obrazů od známých osobností. Výdělek 460 tisíc z pěti obrazů se rovným dílem rozdělí pro Nadační fond Trebbia a občanské sdružení Pomozte dětem. Svými obrazy přispěli například zpěvák Karel Gott nebo herečka Jiřina Bohdalová.

Záštitu akci poskytl prezident Miloš Zeman, který je velkým fanouškem Trebbie, a ministr kultury Daniel Herman.

KAROLINA HEJLOVÁ
A ŠÁRKA KABÁTOVÁ

foto: Karolína Hejlová

Veletrh Art Prague nabízí současné domácí umění

PRAHA - Přibližně 600 originálních děl českých umělců je k vidění a koupi v pražském Kafkově domě. Probíhá zde již třináctý ročník veletrhu současného umění Art Prague 2014. Tvorbu 25 tuzemských galerií a šesti jednotlivých umělců mohou návštěvníci přímo v centru Starého města zhlédnout do 16. března.

Vedle tradičního forem dali kurátoři výstav prostor i méně etablovanému vizuálnímu umění. Ve čtyřech podlažích historického domu ukázali veřejnosti malby, kresby, sošky, ale také street art a experimenty s novými médii. Svá díla zde nechali umístit Jan Švankmajer, Josef Bolf, Kurt Gebauer, Pasta Oner a mnozí další.

„Lidé stále intuitivně hledají krásu. Proto nakupují plazmové televize a laptopy,“ upozornil primátor hlavního města Tomáš Hudeček na vernisáži. „Neuvědomují si, že takové věci rychle ztratí lesk. Skutečné umění vydrží

napořád.“ V rozporu s jeho slovy však Pražané prokázali velký zájem o nekonzumní krásu. Spletitá zákoutí činžovního domu z počátku dvacátého století zaplnili v hojném počtu.

Součástí největší domácí akce svého druhu bylo i vyhlášení ceny 'UniCredit Bank ART PRAGUE Young Award' pro mladé umělce do 35 let. Čestná komise odborníků vyznamenala za dílo v oblasti kresby a konceptuálního umění Nikolu Čulíka. Finanční odměna mu má pomoci v dalším profesním rozvoji.

Mimo tradiční galerijní prezentace nabízí veletrh i řadu doprovodných akcí. Nechybí hudební program, každý den pak festival doplňují tematické přednášky a diskuze. Dnes večer bude Kafkův dům otevřen do 21 hodin v rámci projektu Nocturno. V neděli akce skončí v pozdních hodinách závěrečnou party.

DAVID ŠÍR

Nakladatelství Meandr představilo komiksy Svoboda! a Macanudo 5

PRAHA - Komiksy veselé i ty s válečnou tematikou uvedla Ivana Pecháčková z nakladatelství Meandr spolu se svými hosty na dvojnásobném Uskutečnil se ve čtvrtek 6. března v divadelní kavárně Švandova divadla. Vedle seznámení s nejnovějším českým vydáním Macanuda 5 od argentinského autora Linierse se v rámci letošního 100. výročí založení československých legií znovu připomněl francouzský komiks z minulého roku s názvem Svoboda!, který se odehrává za první světové války.

„Fascinuje mě nekonečná invence Liniera, který je schopen dennodenně vyplodit jeden komiksový strip a dát ho do novin,“ řekla Dely Serrano odpovědná redaktorka komiksu, kterými Liniers od roku 2002 pravidelně zdobí strany argentinského deníku La Nación a prostřednictvím různých postav se ironicky vyjadřuje k aktuálnímu dění.

V současnosti již vyšla devátá knižní kolekce, v ČR jich máme zatím pět. Dvorní překladatelkou je Markéta Pilátová, jež se kvůli cestě do Argentiny nemohla uvezení zúčastnit.

Na akci také promluvil teoretik komiksu Pavel Kořínek o knize Svoboda! od mladých autorů Jeana-Denise Pandanxe a Krise. „Svoboda! je mainstreamový francouzský komiks s nezvykle atmosféricky zvládnutou kresbou a okamžitě zaujme zručnou hrou s barvou,“ uvedl k dobrodružnému příběhu z prostředí československých legií a zároveň projevil lítost nad tím, že v Česku nevěnujeme stejným tématům takovou pozornost, jakou by si zasloužila.

Komiksově dopoledne hudebně provázeli Ondřej Nedvěd na saxofon a Martin Bureš na kytaru.

MAGDALÉNA ROSÚLKOVÁ

Nablýskané sportáky přivezly do Prahy film inspirovaný hrou

PRAHA – Burácení tisíců koňských sil v pražských ulicích v úterý 11. března nemělo být žádnou provokací, ale mělo nalákat veřejnost na slavnostní premiéru nového amerického akčního filmu Need for Speed. Režisér Scott Waugh dostal od Stevena Spielberga za úkol natočit snímek na motivy stejnojmenné herní legendy. Výsledkem je dvouhodinová podivná plná autentických honiček a létajících milionů.

Konvoj zhruba třiceti silných aut projížděl Prahou mezi třetí a čtvrtou hodinou odpolední. Nejpozoruhodnější kousky na čtyřech kolech byly desetimilionové Lamborghini Aventador, nejvýkonnější produkční Ferrari všech dob – F12 Berlinetta, Pontiac Firebird TransAm z konce 70. let nebo Ford Mustang GT500, který hraje důležitou roli i v samotném filmu.

Snímek se může pochlubit opravdovostí. Tvůrci si dali záležet, aby nemuseli do žádné z nehod a honiček zasahovat počítačovou technikou. Díky tomu vznikly velmi věrohodné, ale přesto skvělé akční záběry, které potěší oko každého fanouška rychlých kol. Hvězdná je také škála vy-

braných automobilů. Kromě již zmíněného Mustanga hraje svou roli také Bugatti Veyron Super Sport, které je zapsáno v Guinnessově knize rekordů za nejvyšší dosaženou rychlost mezi „nezávodními“ auty, určenými pro běžné silnice.

Hlavním hrdinou je automechanik Tobey Marshall (Aaron Paul – známý také jako Jesse Pinkman z populárního amerického seriálu Breaking Bad), právě propuštěný z vězení. Odpykával si dvouletý trest za bezohledné řízení při pouličním závodě, ve kterém zemřel jeho přítel. Tobey se pak vydává na velkou stíhací jízdu napříč Spojenými státy, aby zesnulého kamaráda pomstil v dalším nelegálním závodě.

Cinema City v obchodním centru Nový Smíchov, v jehož podzemním parkovišti byl cíl úterní jízdy Prahou, připravilo pro veřejnost ještě jednu lahůdku: Ve čtvrtek před distribuční premiérou si fanoušci mohli v jednom z kinosálů zahrát hru Need for Speed: Rivals na filmovém plátně, tedy v obrovském měřítku s unikátním zvukem.

KRYŠTOF KOUSAL

Festival Jeden svět vyhrál dokument o rasových vraždách v Maďarsku

PRAHA – Režisérka Eszter Hajdú získala hlavní cenu festivalu Jeden svět za svůj snímek Verdikt v Maďarsku. Dokument o procesu se čtyřmi neonacisty souzenými za rasově motivované vraždy Romů upoutal festivalovou porotu svou syrovostí. Další oceněné filmy se vypovídají například o životě kmene schovaného před světem hluboko v africkém pralese nebo dilematech profesionálního závodníka na snowboardu, který se při přípravě na olympiádu kriticky zraní a při rekonvalescenci musí čelit lobbystickým tlakům. Festival má za sebou svůj první týden v českých kinech, včera skončil v Praze a nyní putuje do dalších 33 měst v republice.

JANA LEICHTEROVÁ

**Časté čtení Fleše
brání tvorbě
pleše!**

Jak se za komunistů sportovalo fér

PRAHA - Český film Fair Play režisérky Andrey Sedláčkové je od tohoto týdne v kinech. Příběh se odehrává v 80. letech, kdy totalitární režim v Československu následoval příkladu dalších zemí socialistického bloku a podnítil užívání dopingu ve sportu. Ve čtvrtek 6. března se konala předpremiéra filmu spojená s diskuzí, na kterou byli pozváni zástupci Antidopingového výboru ČR, sportovního kanálu České televize či Remigius Machura, bývalý československý atlet, který se kdysi k dopingu přiznal.

Debatu zahájil historik Vít Poláček, který u filmu pomáhal s reáliemi. „Éru dopingu odstartovalo ‚východní Německo‘, které nutilo své sportovce dopovat už v roce 1966,“ vysvětlil a také připomněl rok 1985, kdy Československo zřídilo Ústav národ-

ního zdraví pro vrcholový sport, který užívání dopingu zastřešil. „Film vnímám jako obžalobu doby,“ prohlásil výkonný ředitel ČT sport Jiří Ponikelský. S tím souhlasí i Jiří Lípa, výkonný redaktor ČT a bývalý rozhodčí: „Je mi špatně z toho, že věty, které tady zazněly, doted nemají soudce a nemají ani odsouzení.“

Dalším hostem byl sportovec Remigius Machura, který závodil za Československo ve vrhu koulí. Jako jeden z mála sportovců se kdysi otevřeně přiznal k dopování. K dopingu ho údajně tlačil stát, podlehl na začátku 80. let. „Boj proti dopingu tak, jak je teď nastaven, je pouze fraška,“ tvrdí. „Dokud národ nepochopí, že sportovat pro zdraví je lepší než sportovat pro medaile, těžko můžeme proti dopingu bojovat.“ K filmu Fair

Play se ale staví negativně: „Film na mě působí jako propaganda. Pro mě tu dobu příliš zjednodušuje.“

Scénář k filmu Fair Play napsala sama režisérka Andrea Sedláčková na základě vzpomínek sportovců, kteří v 80. letech aktivně závodili a s dopingem se setkali. Konkrétní osoby, které na scénáři spolupracovaly, ale zůstávají v anonymitě. Kromě dopingu podporovaného státem se film věnuje i tématům úzce spojeným s komunistickým režimem: psychickému nátlaku a vydírání, domovním prohlídkám, výsledkům Státní bezpečnosti, atmosféře všudypřítomného strachu nebo třeba emigraci přátel a rodiny.

JANA LEICHTEROVÁ

Vánoce, Vánoce přicházejí a zavítaly i do Soči

Když tak nad tím přemýšlím, tak mezi olympijskými hrami a Vánocemi lze najít celou řadu podobností. Před obojím se nadělu spousta cavyků, kdekdo se pohádá, kdekdo zadluží... Ba dokonce stejně jako o Vánocích přijdou nazmar sta tisíce kaprich životů, i před olympiádou se zabubíná tisíce potulných koček a psů. A to všechno jen kvůli tomu, aby se rozdalo pár centů, lidé se namlasli koled a pohádek (potažmo hymen a přímých televizních přenosů) a je po všem.

Přesto všechno se většina z nás na olympiádu těší právě skoro tak jako na Ježíška, dost možná ještě o něco více. Protože Ježíšek nás navštíví každoročně, kdežto zimní olympijské hry nás svou přítomností poctí jen jednou za čtyři roky. A stejně jako Ježíšek nám nadělí pokaždé jiný počet dárků, i olympijské hry rozdělují pokaždé jinak.

Tentokrát se pod olympijským stromečkem v Soči sešlo více než tři tisíce sportovců z osmaosmdesáti zemí a připraveno pro ně bylo 294 medailí. A Štědrý večer? Patnáctého února. Kdo se právě v tento den umístil mezi třemi nejlepšími, obdržel oproti ostatním medailistům drobný bonus, a sice medaile s úlomky Čeljabinského meteoritu, který o rok dříve zavítal do zemské atmosféry a dopadl právě na území Ruska.

Jestli existuje olympijský Ježíšek a rozděloval přesně tak, jak se sluší a patří, tedy dle chování, pak Rusové s třiatřiceti medailemi museli po celé ty čtyři roky sekát latinu. A my jsme zjevně museli být nejhodnější za celou éru naší existence, neb osm medailí, z toho dvě zlaté, čtyři

Medailisté přiletěli

Foto archiv

stříbrné, dvě bronzové, a když opomeneme kovy, tak i tři „bramborové“, to je vůbec nejtěštější olympijská nadílka v historii.

Co teď, když je po všem? Pořadatelům zbydou dluhy, pár šťastným sportovcům medaile, naši prostě většinou však pouze vyřvané hlasivky a umáčané palce. A až se i hlasivky a palce navrátí do běžného stavu, pak nezbyde než vzpomínat na ty šťastné chvíle strávené s „olympijskou rodinou“ ať už doma u televize, v městské hospůdce nebo třeba na Letné, kde se v záplavě euforických pocitů objímají úplně cizí lidé. Jó, kam se hrabe Valentýn!

MARTINA VÁLKOVÁ

Růžička je zpět a střídá Hadamczika

Novým trenérem národního hokejového týmu se stal Vladimír Růžička. Výkonný výbor Českého svazu ledního hokeje (ČSLH) odhlasoval jeho zvolení na střeďním jednání. Dosavadní trenér pražské Slavie nahradí po neúspěšných olympijských hrách Aloise Hadamczika, který v pondělí oznámil svou rezignaci.

Růžička dovedl národní tým v minulosti ke dvěma mistrovským titulům v letech 2005 a 2010. Podle prezidenta ČSLH Tomáše Krále má staronový trenér dar přirozeného koučingu. „Růžička z hráčů umí dostat výsledky,“ dodal. Bývalý vynikající reprezentant dostane smlouvu do domácího Mistrovství světa 2015 v Praze a Ostravě.

TOMÁŠ LICHNOVSKÝ

Slavia začala jaro debaklem, Sparta i Plzeň uspěly

OLOMOUC – Fotbalisté Slavie Praha v 17. kole Gambrinus ligy na Hané prohráli vysoko 1:5. Olomouc tak po sérii šesti zápasů bez výhry získala cenné tři body a poskočila na deváté místo. Slavia se naopak propadla na 13. pozici a nad sestupovým pásmem je o jediný bod. V boji o titul se situace nezměnila – Sparta i Plzeň své duely zvládly.

Slavia v zimní přestávce značně obměnila kádr a s příchozími hráči, kterými byli například Karel Píták, Jan Vošahlík, francouzský záložník Damien Boudjema a nebo útočník Tomáš Necid, je v týmu Miroslava Koubka na Hanou s odhodláním začít boj o záchranu vítězství.

I Sigma Olomouc v zimě posílila, z půlroční štafe v Plzni se vrátil záložník Martin Pospíšil, na hostování přišli David Alberto Depetris z tureckého Rizesporu a Abdoulaye Fall ze španělského třetiligového Cádizu. Trenér Zdeněk Psočka

navíc soupisku doplnil o několik mladíků.

Hned úvod utkání ovládli domácí fotbalisté, v osmé minutě se šťastně prosadil dvacetiletý Tomáš Zahradníček, pro kterého to byl první start v české nejvyšší fotbalové soutěži. O čtyři minuty později jej následoval po přihrávce Pospíšila Depetris a Slavia značně zdrčená počátečním náporom Sigmy nedokázala vzdorovat. Domácí naopak pokračovali v útočné aktivitě a do konce poločasu přidal druhou trefu Depetris, v nastavení pak na 4:0 zvyšoval Pospíšil. Oběma gólymi asistoval Zahradníček.

V úvodu druhé půle Slavia zpřesnila hru a v 54. minutě skóroval přízemní střelou Damien Boudjema. Další šance pak měli Necid s Vošahlíkem, neměřili však přesně. Tlak Slavie ustal po vyloučení obránce Nitrianského, jenž v 69. minutě uviděl druhou žlutou kartu. Olomouc od té doby s přehledem bránila lu-

xusní náskok a na konci zápasu se ještě jednou prosadil Zahradníček.

„Rychlé protiútoky nám dnes obrovsky vycházely, velmi dobře to technicky zvládali Depetris nebo Plšek, rychlí hráči na stranách se dostávali do příležitosti. Zahradníček je proměňoval, Javůrek dnes ne,“ vyjádřil se v rozhovoru pro ČT Sport olomoucký trenér Psočka. „Slabá hra obránců především na stoperském postu byla dnes velkým problémem,“ dodal kouč Slavie Koubek.

Na prvních dvou příčkách zůstává situace i po 17. kole stejné. Plzeň zvítězila v Ostravě 2:1, oba góly Západočechů vstřelil Stanislav Tecl, za domácí pouze korigoval Václav Svěřkoš, který se do sestavy vrátil po více než roční pauze. Sparta na Letné převálcovala Brno poměrem 4:0, dvě trefy forvarda Davida Lafaty doplnili Pavel Kadeřábek a Kamil Vacek.

MAREK OPATRŇY

Lev Praha pokořil Kašparův Doněck už po pěti minutách

PRAHA – Hokejisté HC Lev Praha se ve středu vrátili do kolotoče Kontinentální hokejové ligy. V prvním souboji o třetí místo v tabulce západní konference se utkali s ukrajinským Donbassem Doněck. Utkání díky skvělému startu Pražanů rozhodli už po pěti minutách, když Topi Jaakola zvýšil na 2:0. Nakonec v zápase „o šest bodů“ zvítězili 4:1. Stále ovšem mohou skončit až sedmí.

Základní část hokejové KHL vrcholí posledními čtyřmi koly a Lvi bojují o přední příčky v tabulce. Během olympijské pauzy se po společné dovolené v Dubaji vydali i do Švýcarska, kde absolvovali krátké soustředění. V jeho rámci odehráli i dvě přípravná utkání, ve kterých přešli jak Bern, tak Ambri-Piottu.

Jejich střeďním soupeř Donbass Doněck, který táhne český útočník Lukáš Kašpar, nečekáně nenasadil do branky

slovenského hrdinu olympijského zápasu proti Rusům Jána Laca, místo kterého nastoupil Michael Leighton. Toto rozhodnutí trenérů Doněcku se ukázalo jako nešťastné, protože už po 26 sekundách brankáře zbláznila prostřelil Kanada Justin Azevedo. Zužitkovat tak přihrávku olympionika Jiřího Novotného, který vybojoval puk v útočném rohu.

Po pěti minutách hry zvýšil na 2:0 ranou od modré Jaakola a Leighton přepustil své místo v brankovišti slovenského kolegovi.

Odpověď ukrajinského soupeře na sebe nechala čekat až do 14. minuty. Ve vlastním oslabení napodobil Jaakolu podobnou střelou po vřazování Lotyš Oskars Bartulis a snížil tak na 1:2 z pohledu hostů. Do konce první třetiny ještě stihl Lev vrátit skóre na rozdíl dvou branek. Petr Vrána dostal přihrávku mezi kruhy a dlouhým blafákem zvýšil na 3:1.

Na další branku čekalo 4201 diváků, včetně početné skupiny ukrajinských fanšků, do 33. minuty. Martin Thörnberg z rohu po Lacově pravici nenápadně vystřelil a brankář Donbassu si kotouč nešťastně srazil za brankovou čáru. Skóre 4:1 vydrželo až do konce zápasu a Lvi si připisali tři body, čímž se osamostatnili na třetím místě tabulky západní konference.

„Byli jsme po dlouhé olympijské přestávce dobře připraveni,“ radoval se po zápase finský trenér českého týmu Kari Jalonen. „Dnešní utkání odehrál náš tým bezchybně. Dokázali jsme porazit konkurenta v boji o play off, s čímž jsme spokojeni. Čekají nás další důležitá utkání a věřím, že je odehrajeme stejně dobře,“ dodal. Do konce základní části se Lev střetne ještě s Dinamem Minsk, Medveščakem Záhřeb a Spartakem Moskva.

KRYŠTOF KOUSAL

Sparta převzala Prezidentský pohár

PRAHA – Základní část hokejové extraligy pokračovala v úterý 48. kolem. Po třítydenní olympijské přestávce na led vyjeli hráči všech čtrnácti týmů. Vítězem základní části se s předstihem stala pražská Sparta, která na domácím ledě převzala Prezidentský pohár a poté smetla Brno výsledkem 7:0. Naopak Chomutov podlehl Zlínu a prodloužil rekordní sérii porážek na 21 zápasů.

Formu z posledních kol potvrdil také Třinec, který nasázel trápícím se Kladnu šest branek. Brankář Ocelářů Šimon Hrubec udržel po šesté v sezoně čisté konto, třemi asistencemi se o výhru zasloužil Martin Růžička. Rytíři ani ve Werk areně nedokázali vstřelit branku a jejich střelecký půst se prodloužil na dlouhých 191 minut.

Důležité body pro upevnění své pozice před play off získal v zápase s Karlovy Vary domácí Litvínov, který vyhrál 2:1. Ten doma bodoval popatnácté za se-

bou, a upevnila si tak pozici na devátém místě tabulky. Energie naopak ztrácí na jedenáctou Slavii už pět bodů. Nedařilo se však ani sešivaným, kteří prohráli v Plzni 1:4.

Po duelu s posledním Chomutovem se na šesté místo před Vítkovice posunul Zlín. Pirátům nastřelil šest branek a sérii výher prodloužil na čtyři. Polepší si také Liberec, když doma porazil Pardubice 4:1. Z desátého místa má na Slavii náskok tři bodů.

Pražská Sparta, suverénní lídr tabulky, po převzetí Prezidentského poháru na domácím ledě opět potvrdila svou letošní dominanci. Už po první třetině vedla nad Brnem 3:0. Mezi tyče se tentokrát postavil místo odpočívajícího Pöpperleho mladý Filip Novotný, který byl až do konce zápasu bezchybný a udržel čisté konto. Po čtyřech bodech se na výhře 7:0 podíleli Petr Ton (2+2) s Jaroslavem Hlinkou (1+3).

TOMÁŠ LICHNOVSKÝ

Vybojují Plzeň a Liberec postup?

DONĚCK/ALKMAAR – Oči příznivců Viktorie Plzeň a Slovanu Liberec se dnes večer budou upínat na ukrajinský Doněck a nizozemský Alkmaar. Právě tam totiž svedou čeští zástupci v evropských pohárech souboj o postup do osmifinále Evropské ligy. Nečeká je však nic snadného.

Plzenští sice na domácí půdě vedli brankou Stanislava Tecla, ale ukrajinský velkoklub Šachtar Doněck dokázal vyrovnat a odvezl si ze hřiště soupeře s librou remízou 1:1. AZ Alkmaar na libereckém stadionu U Nisy dokonce zvítězil 1:0 gólem v samotném závěru utkání. Odvetné zápasy tak budou mít v podání českých týmů jednoho společného jmenovatele – nutnost vstřelit branku.

V táboře Západočechů před duelem panovalo sebevědomí. Horvát a spol. patří dobrou formu potvrzují i na jaře pod novým trenérem Dušanem Uhrinem ml. Po remíze s Doněckem v domácí soutěži zvítězili, přestože duel s Baní-

kem Ostrava ovlivnila kontroverzní neuznaná branka Ostravanů. Úřadující ukrajinský mistr s Tomášem Hübschmanem v sestavě však doma v této sezoně ještě neprohrál. Nepříšli si na něj ani takoví soupeři jako Manchester United nebo Leverkusen. Plzeň tak do zápasu nevstupuje v roli favorita.

To platí také o libereckém Slovanu, který přes zimu zažil doslova zemětřesení v kádru. Týmu opustili hned tři hráči základní sestavy, dlouhodobě se navíc zranil záložník Dzon Delarge. Je tedy znát, že souhra zatím Severočechům příliš neklape. Na podzim však dokázali díky perfektnímu taktickému výkonu vyřadit i papírově silnější soupeře, jak se přesvědčilo například italské Udinese. Alkmaar ovšem oplývá velmi silnou ofenzivou, během podzimu navíc v evropských pohárech ani jednou neprohrál, postup tedy nepustí zadarmo.

DOMINIK JAKUBEC